

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
J. КОКОТТ
представено на 25 февруари 2016 година¹

Дело C-557/14

**Европейска комисия
срещу**

Португалска република

„Неизпълнение на задължения от държава членка — Член 260 ДФЕС — Неизпълнение на решение на Съда — Решение Комисия/Португалия (C-530/07, EU:C:2009:292) — Директива 91/271/ЕИО — Пречистване на градските отпадъчни води — Имуществени санкции — Налагане на периодична имуществена санкция и на еднократно платима сума — Постепенно намаляване на периодичната имуществена санкция“

I – Въведение

1. Настоящият правен спор води началото си от иск на Европейската комисия срещу Португалската република на основание член 260 ДФЕС поради твърдяно непълно изпълнение на решение Комисия/Португалия (C-530/07, EU:C:2009:292). В това решение Съдът установява, че Португалия е нарушила Директива 91/271/ЕИО² (наричана по-нататък: „Директива за отпадъчните води“), тъй като в противоречие с изискванията на Директивата не е гарантирано адекватно пречистване на градските отпадъчни води в множество португалски агломерации. Наистина Португалия не поставя под съмнение, че продължава да се очаква пълното изпълнение на решението, тъй като инсталациите в една агломерация не са завършени, но становищата на двете участващи в производството страни се различават силно по отношение на наложените във връзка с това финансови санкции.

II – Правна рамка

2. Видно от член 1, Директивата за отпадъчните води урежда по-специално събирането, пречистването и заустването на градски отпадъчни води и има за цел опазване на околната среда от вредните последици, причинени от тези отпадъчни води.

3. Съгласно член 3, параграф 1 от Директивата за отпадъчните води държавите членки следят за това всички агломерации, чийто еквивалент жители (ЕЖ) е над 15 000, да бъдат съоръжени с канализационни системи за градски отпадъчни води до 31 декември 2000 г.

¹ — Език на оригиналния текст: немски.

² — Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 43), изменена с Директива 98/15/ЕО на Комисията от 27 февруари 1998 г. (ОВ L 67, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 4, стр. 201).

4. Съгласно член 4, параграф 1 от Директивата за отпадъчните води държавите членки следят за това най-късно до 31 декември 2000 г. градските отпадъчни води, които влизат в канализационните системи за всички зауствания, произлизащи от агломерации с ЕЖ над 15 000, преди заустването им да бъдат подложени на „вторично пречистване или на друга равностойна обработка“, т.е. на по-интензивно пречистване от обикновено.

5. Член 6, параграф 2 от Директивата за отпадъчните води допуска изключение от член 4, параграф 1 при определени условия в случаите, когато отпадъчните води се заустват в зони, за които е било установено, че са по-малко чувствителни:

„Заустванията на градски отпадъчни води, произхождащи от агломерации, чийто [ЕЖ] е между 10 000 и 150 000, в крайбрежни води[...], разположени в посочените в параграф 1 зони, могат да се подлагат на по-слабо пречистване от предвиденото в член 4 с уговорката, че:

- тези зауствания са претърпели най-малкото първичното пречистване, определено в член 2, параграф 7, в съответствие с процедурите за контрол, установени в приложение I, точка Г;
- задълбочени изследвания показват, че тези зауствания не вредят на околната среда.
- [...]“.

6. За още по-големите агломерации е възможно изключение съгласно член 8, параграф 5 от Директивата за отпадъчните води:

„При извънредни обстоятелства, когато може да се докаже, че по-дълбоко пречистване няма положителен ефект върху околната среда, изливаните води в по-слабо чувствителни зони, произхождащи от агломерации с [ЕЖ] над 150 000, могат да бъдат подлагани на предвиденото в член 6 пречистване на отпадъчни води, произлизащи от агломерации с [ЕЖ] между 10 000 и 150 000.

При подобни обстоятелства държавите членки предварително предоставят на Комисията съответната документация. Комисията проучва положението и взема подходящи мерки съгласно предвидената в член 18, [параграф 2] процедура“.

III – Предистория на правния спор и производство пред Съда

7. На 7 май 2009 г. с решението си Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) Съдът установява, че като не е оборудвала седем агломерации с канализационни системи за пречистване на градските отпадъчни води в съответствие с разпоредбите на член 3 от Директивата за отпадъчните води и като не е подложила на вторично пречистване или на друга равностойна обработка, в съответствие с член 4 от тази директива, градските отпадъчни води от 15 агломерации, между които и Matosinhos и Vila Real de Santo António, агломерации с 287 000, съответно 116 500 ЕЖ, Португалската република не е изпълнила задълженията си по посочената директива.

8. С писмо от 18 юни 2009 г. Комисията приканва Португалия да представи становище във връзка с изпълнението на това решение. След няколкократен обмен на писма, на 21 февруари 2014 г. тя изпраща официално уведомително писмо на португалското правителство съгласно член 260, параграф 2 ДФЕС и поставя срок от два месеца за изпълнение. Тъй като въз основа на отговора Комисията приема, че както и преди, Португалия не е изпълнила изцяло решението, на 4 декември 2014 г. тя завежда иск пред Съда.

9. Комисията иска от Съда:

- да се установи, че като не е предприела всички мерки за изпълнение на решението на Съда от 7 май 2009 г. по дело Комисия/Португалия, C-530/07, Португалската република не е изпълнила задълженията си по член 260, параграф 1 ДФЕС,
- да се осъди Португалската република да заплати периодична имуществена санкция в размер на 20 196 EUR за всеки ден, с който е закъсняла да изпълни решението, постановено по дело C-530/07, посочено по-горе, считано от деня, в който ще бъде постановено решението по настоящото дело, до деня, в който ще бъде изпълнено решението, постановено по дело C-530/07, посочено по-горе,
- да се осъди Португалската република да заплати еднократно платима сума в размер на 2 244 EUR на ден, считано от деня, в който е постановено решението по дело C-530/07, посочено по-горе, до деня на обявяване на решението по настоящото дело или до деня, в който ще бъде изпълнено решението, постановено по дело C-530/07, посочено по-горе, ако изпълнението следва обявяването,
- да се осъди Португалската република да заплати съдебните разноски.

10. Португалската република иска:

- да се отхвърли искът като неоснователен, доколкото тя го оспорва,
- да се осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

11. Страните са представили писмени становища и са изслушани в съдебното заседание, състояло се на 21 януари 2016 г.

IV – Правен анализ

A – По неизпълнението на задълженията

12. Ако Съдът установи с решение, че държава членка не е изпълнила свое задължение, което произтича от правото на Съюза, съгласно член 260, параграф 1 ДФЕС тази държава е длъжна да предприеме необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда. Ако Комисията реши, че тази държава членка не е предприела мерките за изпълнение на решението на Съда, съгласно член 260, параграф 2 тя може да сезира Съда, след като предостави възможност на тази държава да изложи своите съображения.

13. Комисията сезира Съда с настоящото производство за неизпълнение на задължения на това основание. Следователно, за да се установи дали Португалия е предприела всички необходими мерки, за да изпълни решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292), следва да се провери дали посочените в това решение агломерации са оборудвани с канализационни системи съгласно член 3 от Директивата за отпадъчните води, съответно дали техните градски отпадъчни води са подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка в съответствие с член 4.

14. Датата, към която се преценява наличието на неизпълнение на задължения от държава членка по член 260, параграф 2 ДФЕС, е датата на която изтича срокът, определен в изпратената въз основа на тази разпоредба покана за представяне на мнения³.

15. Поканата на Комисията до португалското правителство е с дата 21 февруари 2014 г. и в нея е определен срок от два месеца. Следователно датата, към която се преценява неизпълнението на задълженията, е 21 април 2014 г.

16. В това писмо Комисията упреква Португалия само, че градските отпадъчни води на агломерациите Vila Real de Santo António и Matosinhos както и преди не били подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка в съответствие с изискванията на член 4 от Директивата за отпадъчните води.

17. В отговора си от 23 април 2014 г. представителите на Португалия потвърждават, че необходимите строителни работи все още не били приключени в агломерация Vila Real de Santo António, а тези в агломерация Matosinhos още не били започнали.

18. Следователно на датата, към която се преценява наличието на неизпълнение на задължения — 21 април 2014 г. — Португалия не е предприела всички мерки, така че да пречиства градските отпадъчни води на двете посочени агломерации в съответствие с предписанията на член 4 от Директивата за отпадъчните води.

19. При тези обстоятелства следва да се приеме, че като не е предприела всички необходими мерки за изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) към 21 април 2014 г., Португалската република не е изпълнила задълженията си по член 260, параграф 1 ДФЕС.

Б – По финансовите санкции

20. Чрез производството по член 260, параграф 2 ДФЕС държавата членка, която е в нарушение, трябва да бъде наказана да изпълни първоначалното решение, с което се установява неизпълнение на задължения. Следователно целта на това производство е да гарантира ефективното прилагане на правото на Съюза. Двете мерки, предвидени в тази разпоредба, а именно периодичната имуществена санкция и еднократно платимата сума, са насочени към постигане на тази цел⁴.

21. По всяко дело Съдът следва в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай, с който е сезиран, както и в зависимост от степента на убеждаване и възпиране, която той счита за необходима, да определя подходящите имуществени санкции, за да се осигури възможно най-бързо изпълнение на предходно решение, установяващо неизпълнение на задължения, и да се предотврати повтарянето на аналогични нарушения на правото на Съюза⁵.

22. Предложения на Комисията в това отношение не могат да обвържат Съда, а представляват само полезна отправна точка. По същия начин насоки като съдържащите се в съобщенията на Комисията също не обвързват Съда, а допринасят за гарантиране на прозрачността, предвидимостта и правната сигурност в дейността на Комисията⁶.

3 — Решения Комисия/Испания (C-610/10, EU:C:2012:781, т. 67), Комисия/Чешка република (C-241/11, EU:C:2013:423, т. 23), Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 32), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 27) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 29).

4 — Решения Комисия/Гърция (C-369/07, EU:C:2009:428, т. 140) и Комисия/Италия (C-367/14, EU:C:2015:611, т. 85).

5 — Решения Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 36), Комисия/Испания (C-184/11, EU:C:2014:316, т. 58), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 86) и Комисия/Италия (C-367/14, EU:C:2015:611, т. 86).

6 — Решения Комисия/Португалия (C-70/06, EU:C:2008:3, т. 34), Комисия/Гърция (C-369/07, EU:C:2009:428, т. 112), Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 37), Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 64) и Комисия/Италия (C-367/14, EU:C:2015:611, т. 87).

1. По периодичната имуществена санкция

23. Налагането на периодична имуществена санкция по силата на член 260, параграф 2 ДФЕС по принцип е оправдано само доколкото продължава да е налице неизпълнението на задължения, породено от неизпълнение на предходно решение на Съда⁷.

24. Следователно само обстоятелството, че до изтичането на определения от Комисията срок Португалия все още не е изпълнила изцяло решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292), все още не обосновава налагането на периодична имуществена санкция. По-скоро в допълнение следва да се прецени дали към момента на постановяването на решение от Съда все още е налице необходимост от изпълнение на предходното решение.

25. Следователно, за да може да се вземе решение относно налагането на периодична имуществена санкция, първо, следва да се провери в каква степен продължават нарушенията (по този въпрос вж. раздел а). След това, трябва да се определи основният ѝ размер (по този въпрос вж. раздел б), както и да се поясни дали периодичната имуществена санкция ще бъде наложена като непроменлива сума или ще са намалява в съответствие с изпълнението (по този въпрос вж. раздел в).

а) По продължаващото наличие на нарушения

i) Агломерация Vila Real de Santo António

26. В писмената си дуплика Португалия посочва, че оставащата част от необходимите строителни работи щяла да бъде приключена през април 2015 г., така че отпадъчните води на агломерация Vila Real de Santo António да бъдат подложени на вторично пречистване. Поради това, що се отнася до тази агломерация, решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) междувременно било изпълнено изцяло⁸.

27. В съдебното заседание Комисията обаче поддържа становището, че държава членка е транспонираща член 4 от Директивата за отпадъчните води едва когато вземани на редовни интервали повече от година проби от пречистените отпадъчни води преди заустването им във водни басейни са показали, че вторичното пречистване отговаря на изискванията на Директивата. В този случай не били налице проби.

28. В това отношение Комисията се позовава на точка Г, параграф 3 от приложение I към Директивата за отпадъчните води, която предвижда, че в зависимост от размерите на пречиствателната станция следва да се взема определен минимален брой проби на редовни интервали. По този начин съгласно член 15, първо тире следва да се провери спазването на изискванията на точка Б от приложение I, т.е. в крайна сметка ефективността на пречистването на отпадъчните води.

29. От Директивата за отпадъчните води обаче не може да се направи извод, че транспонирането на член 4 по отношение на определена пречиствателна станция изобщо изисква наличие на проби. По-скоро заедно със задължението да се осъществява ефективно вторично пречистване е налице отделно задължение за вземане на проби на редовни интервали.

7 — Решения Комисия/Гърция (C-369/07, EU:C:2009:428, т. 59), Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 42), Комисия/Люксембург (C-576/11, EU:C:2013:773, т. 43), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 87) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т.47).

8 — Точки 18 и 22 от писмената дуплика.

30. В съответствие с тази изходна позиция релевантните решения следва да се разбират в смисъл, че вземането на проби е подходящо *доказателство* за това, че една пречиствателна станция отговаря на изискванията на Директивата за отпадъчните води⁹. Освен това решението Комисия/Италия може да бъде разбрано в смисъл, че за това доказателство е необходим определен минимален брой проби¹⁰. В решение Комисия/Гърция обаче Съдът критикува само, че липсата на проби, взети на редовни интервали в продължение на трите месеца от построяването на пречиствателната станция до съдебното заседание, не позволява да се провери ефективността на пречистването на отпадъчните води¹¹. В най-новото решение Комисия/Португалия Съдът изрично установява, че дори само една проба е достатъчна, за да се докаже, че са спазени изискванията на член 4¹².

31. Комисията би могла да възрази срещу подобно доказателство. В такъв случай по-специално могат да се разглеждат други проби, които не отговарят на изискванията на Директивата за отпадъчните води или липсата на проби, взети на редовни интервали след първото успешно измерване. Тя би могла също да поддържа, че пробата е била взета при условия, които не са представителни за замърсяването на отпадъчните води.

32. В настоящия случай Португалия посочва, като това не се оспорва, че на Комисията били предоставени проби за периода до ноември 2015 г., които показвали ефективността на вторичното пречистване.

33. Комисията не е поставила под съмнение този довод. Тя основно се ограничава до настояването, че само измерване в продължение на повече от една година било достатъчно, тъй като само този период бил достатъчно представителен.

34. Не е видно обаче, защо пробите, взети от април до ноември в населено място в провинция Алгарв, не би следвало да са достатъчно представителни. Както Комисията сама посочва, най-големите замърсявания на отпадъчните води трябва се очакват по време на туристическия сезон. Този сезон обаче е обхванат от периода, в който са вземани пробите.

35. Следователно трябва да се приеме, че в агломерация Vila Real de Santo António междувременно е достигнато положение, съответстващо на изискванията на Директивата. Поради това вече не е необходимо да се плаща периодична имуществена санкция.

ii) Агломерация Matosinhos

36. Според данните, представени от Португалия, до момента агломерация Matosinhos не е изградила необходимите съоръжения за вторично пречистване на градските отпадъчни води поради проблеми с финансирането¹³. В писмената си дуплика Португалия посочва, че междувременно условията за изграждане били изпълнени¹⁴. Във връзка с това тя представя график за протичането на строителните работи, които според него трябва да започнат през първата половина на 2016 г. Пълното въвеждане в експлоатация на инсталацията е предвидено за втората половина на 2019 г.¹⁵.

9 — Решения Комисия/Италия (C-565/10, EU:C:2012:476, т. 37 и 38), Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 48) и Комисия/Португалия (C-398/14, EU:C:2016:61, т. 39).

10 — Решение Комисия/Италия (C-565/10, EU:C:2012:476, т. 38).

11 — Решение Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 48).

12 — Решение Комисия/Португалия (C-398/14, EU:C:2016:61, т. 39).

13 — Вж. писмото на португалските власти от 23 април 2014 г., с което се отговаря на официалното уведомително писмо на Комисията от 21 февруари 2014 г. (приложение А 11 към исквата молба).

14 — Точка 31 от писмената дуплика.

15 — Точка 32 и приложение D 2 към писмената дуплика.

37. Следователно от собствените доводи на Португалия е видно, че и към момента на съдебното заседание решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) не е изпълнено изцяло. При тези обстоятелства осъждането на Португалия да заплати периодична имуществена санкция е подходящо финансово средство, за да се осигури преустановяване на установеното неизпълнение на задължения и цялостното изпълнение на решението¹⁶.

б) По основната фиксирана сума на периодичната имуществена санкция

38. Съдът трябва да определи периодичната имуществена санкция по такъв начин, че тя да бъде съобразена с обстоятелствата и пропорционална на установеното нарушение и на платежоспособността на съответната държава членка¹⁷.

39. Основните критерии, които трябва да се вземат предвид при преценката на Съда, за да се осигури принудителният характер на периодичната имуществена санкция с оглед на еднаквото и ефективно прилагане на правото на Съюза, по принцип са продължителността на нарушението, степента на тежест на нарушението и платежоспособността на съответната държава членка. За прилагането на тези критерии Съдът трябва да отчете по-конкретно последиците от неизпълнението за частните и за обществените интереси, както и необходимостта да се постигне спешно изпълнение на задълженията от страна на съответната държава членка¹⁸.

40. Комисията иска до пълното изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) да се наложи дневна периодична имуществена санкция, изчислена както следва: еднаквата за всички държави основна фиксирана сума на периодичната имуществена санкция от 660 EUR на ден, умножена с коефициент за тежест 3 (по скала от 1 до 20), с коефициент за продължителност 3 (по скала от 1 до 3) и с фактор „n“, отразяващ платежоспособността на Португалия, а именно 3,40. В резултат се получава сума от 20 196,00 EUR на ден.

41. При налагането на финансови санкции Съдът не посочва в цифри отделни коефициенти, при все това обаче става въпрос за разумна методика, позволяваща да се разбере изчисляването на санкциите. Поради това предложението на Комисията следва да се разясни по-подробно по-нататък.

і) По отчитането на платежоспособността на Португалия

42. Съгласно практиката на Съда, при изчисляването на периодичната имуществена санкция следва да се отчете актуалното развитие на БВП на държавата членка, каквото е към датата на преценката на фактите от Съда¹⁹. Следователно трябва да се използват актуализираните данни, публикувани от Комисията в Съобщението ѝ от 5 август 2015 г.²⁰. Това означава, че факторът „n“ за платежоспособността на Португалия възлиза на 3,35. За сметка на това, стандартната основна фиксирана сума на периодичната имуществена санкция вече е 670 EUR.

16 — Решения Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 45), Комисия/Испания (C-610/10, EU:C:2012:781, т. 114), Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 66), Комисия/Люксембург (C-576/11, EU:C:2013:773, т. 45), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 94) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 49).

17 — Решения Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 68), Комисия/Люксембург (C-576/11, EU:C:2013:773, т. 46), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 52), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 95) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 52).

18 — Решения Комисия/Гърция (C-369/07, EU:C:2009:428, т. 114 и 115), Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 56 и 57), Комисия/Испания (C-610/10, EU:C:2012:781, т. 118 и 119), Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 69), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 97) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 54).

19 — Решения Комисия/Ирландия (C-279/11 EU:C:2012:834, т. 78), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 58), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 104) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 60).

20 — C(2015) 5511 окончателен.

ii) По продължителността на нарушението

43. Продължителността на нарушението на задълженията трябва да се преценява, като се вземе предвид моментът, в който Съдът разглежда фактите. За разлика от него не е определящ моментът, в който Съдът е сезиран от Комисията²¹.

44. Комисията поддържа, че с оглед на изминалото време от постановяването на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292), а именно почти седем години, следва да бъде приложен най-високият коефициент 3 за отчитане на продължителността на нарушението.

45. Аргумент в полза на това е обстоятелството, че макар член 260, параграф 1 ДФЕС да не предвижда срок за изпълнение на решението, според практиката на Съда това изпълнение трябва да започне веднага и да приключи в рамките на възможно най-кратък срок²².

46. В този смисъл в две решения, постановени също във връзка с недостатъци при транспонирането на Директивата за отпадъчните води, Съдът счита продължителност от почти 8 години за „значителна“²³, а продължителност от около девет години за „прекомерна“²⁴. Съдът прави тази оценка, макар същевременно да признава, че задачите, които трябва да се изпълнят, изискват значителен период от няколко години и макар да приема, че изпълнението на първоначалното решение е почти приключило²⁵. По друго дело във връзка с тази директива Съдът счита пет години за „предостатъчно време“, за да се изпълни изцяло решението²⁶.

47. По-нови решения на Съда в други области също са в съответствие с посоченото. Така например в постановено наскоро решение във връзка с транспонирането на директиви в областта на управлението на отпадъците, продължителност от седем години е определена като „значителна“²⁷. Във връзка с искането за връщане на държавни помощи, предоставени в противоречие с правото на Съюза, за Съда дори продължителност от три години вече представлява значителен период от време²⁸.

48. Противно на това, не са убедителни доводите на Португалия, че прилагането на коефициент за продължителност 3 щяло да е подходящо само ако решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) трябвало да се изпълни изцяло и следователно с оглед на етапа на изпълнение на решението, който бил повече от 90 %, коефициентът не трябвало да бъде повече от 1²⁹.

49. Комисията всъщност правилно отбелязва, че в случая Португалия подменя критерия за продължителност на нарушението с този за тежестта³⁰. Степента на изпълнение на предходното решение се съобразява при преценката на тежестта на нарушението.

50. Ето защо предвид изложените съображения коефициент за продължителност 3 изглежда подходящ.

21 — Решения Комисия/Португалия (C-70/06, EU:C:2008:3, т. 45), Комисия/Испания (C-610/10, EU:C:2012:781, т. 120), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 57) и Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 102).

22 — Решения Комисия/Испания (C-278/01, EU:C:2003:635, т. 27), Комисия/Ирландия (C-374/11, EU:C:2012:827, т. 21), Комисия/Португалия (C-76/13, EU:C:2014:2029, т. 57) и Комисия/Италия (C-367/14, EU:C:2015:611, т. 95).

23 — Решение Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 59).

24 — Решение Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 54).

25 — Решение Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 54).

26 — Решение Комисия/Люксембург (C-576/11, EU:C:2013:773, т. 52).

27 — Решение Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 103).

28 — Решение Комисия/Италия (C-367/14, EU:C:2015:611, т. 98).

29 — Точка 73 от писмената защита и точка 59 от писмената дуплика.

30 — Точка 46 от писмената реплика.

iii) По тежестта на нарушението

51. Накрая следва да се анализира тежестта на нарушението. По тази точка становищата на двете участващи страни се различават особено силно.

52. Комисията обосновава предложението си да се приложи коефициент за тежест 3 по скала от 1 до 20 с два основни аргумента.

53. На първо място, тя посочва значимостта на правилата на Съюза, които Португалия била нарушила. От разпоредбите на Директивата за отпадъчните води следвало, че вливането на непречистените градски отпадъчни води в приемниците водело до замърсяване, което засягало в значителна степен качеството на водата и на свързаните с нея екосистеми. Следователно събирането и обработването на всички градски отпадъчни води за агломерациите с еквивалент жители по-висок от 15 000 било от съществено значение за качеството на водите в приемниците и на екосистемите, както и за гарантиране на пълното и правилно прилагане на други директиви на Съюза³¹.

54. На второ място, Комисията се позовава на последиците от нарушението както за общите, така и за частните интереси. Тя посочва, че опазването на околната среда и на човешкото здраве са от общ интерес. Непълното изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) криело обаче висок риск в това отношение. Ограничената възможност на гражданите да ползват незамърсени води и във връзка с това да се занимават с развлекателни дейности, можело освен това да засегне туристическия сектор³².

55. В подкрепа на становището на Комисията е обстоятелството, че — както Съдът вече е подчертавал — неспазването на задължението по член 4 от Директивата за отпадъчните води градските отпадъчни води да се подлагат на вторично пречистване може поради самия характер на това задължение да изложи на опасност здравето на човека и да навреди на околната среда и поради това принципно трябва да се разглежда като особено сериозно³³.

56. В този смисъл Съдът вече е постановил, че неизпълнението на задължения е особено тежко, когато липсата на изпълнение на решение на Съда може да нанесе вреди на околната среда, чието опазване е част от самите цели на политиката на Съюза съгласно член 191 ДФЕС³⁴.

57. Португалия обаче се противопоставя енергично на доводите на Комисията по отношение на агломерация Matosinhos. Тя се позовава на обстоятелството, че градските отпадъчни води на агломерацията и към момента се подлагали на първично пречистване и качеството на приемните води и на свързаните екосистеми не можело да се оспорва³⁵. Освен това тя не приема твърденията на Комисията относно последиците за здравето на жителите³⁶. Португалия изтъква, че с оглед на почти пълното изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) коефициентът за тежест не можел да бъде по-висок от 1³⁷.

31 — Вж. точки 25—32 от исковата молба.

32 — Вж. точки 35—37 от исковата молба.

33 — Решение Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 55).

34 — Решения Комисия/Ирландия (C-279/11, EU:C:2012:834, т. 72) и Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 56).

35 — Точки 21 и 23 от писмената защита.

36 — Точка 25 от писмената защита.

37 — Точка 71 от писмената защита.

58. Във връзка с това Португалия се обосновава с два аргумента. От една страна, агломерация Matosinhos изпълнявала предвидените в Директивата за отпадъчните води условия, съгласно които градските отпадъчни води можело и да не се подлагат на вторично пречистване. От друга страна, водите на Matosinhos били с превъзходно качество и опасенията на Комисията по отношение на последиците за околната среда и здравето били неоснователни.

– По изискването за вторично пречистване

59. По отношение на първата точка Португалия поддържа, че първично пречистените отпадъчни води на агломерация Matosinhos се зауствали не в езерни или речни води, а в крайно непостоянни морски води с високо съдържание на сол. При тези обстоятелства били изпълнени условията, предвидени в член 8, параграф 5 от Директивата за отпадъчните води, които предвиждали възможност за прилагане на по-малко стриктни правила³⁸. Самата Комисия била декларирала в протокола от заседанието на Съвета при приемане на Директивата за отпадъчните води, че тази норма се прилагала към Португалия³⁹.

60. Този аргумент не е убедителен именно поради обстоятелството, че текстът на член 8, параграф 5 от Директивата за отпадъчните води изисква да се спази определена процедура, за да бъде приложен. Съответната държава членка трябва да представи на Комисията необходимите документи, след което последната приема решение. Както обаче посочва Комисията, без това да се оспорва, през 1999 г. самата Португалия наистина е поискала да се приеме решение за прилагането на въпросната разпоредба към агломерация Matosinhos, но след това е оттеглила искането⁴⁰.

61. Предвид особените условия около Matosinhos обаче, с оглед на които предварително не може да се изключи прилагането на член 8, параграф 5 от Директивата за отпадъчните води, все пак трябва да се признае, че следва да се очаква по-малко засягане на околната среда, отколкото в други места.

– По качеството на водите в Matosinhos

62. Освен това Португалия поддържа, че с извършването първично пречистване на отпадъчните води се достигало намаляване на химичната и биохимичната потребност от кислород средно с 42 % до 43 %, което отговаряло на два пъти по-голяма стойност в сравнение с изискуемите съгласно Директивата за отпадъчните води 20 %⁴¹. В допълнение, първично пречистените градски отпадъчни води на агломерация Matosinhos били зауствани в морето посредством подводен канал на повече от 2 км от брега, вследствие на което качеството на крайбрежните води не се засягало⁴². По-нататък Португалия се позовава на редовно провежданите анализи, които потвърждавали отличното качество на водите за къпане в Matosinhos⁴³. При тези обстоятелства нямало основание да се приема, че е налице опасност за здравето на жителите или за туристическия сектор⁴⁴. Обективно погледнато, по-задълбоченото пречистване на градските отпадъчни води по-скоро нямало да има важно значение за околната среда⁴⁵.

38 — Точки 27 и 32 от писмената защита.

39 — Точка 29 от писмената защита.

40 — Точка 21 и приложение С 2 от писмената реплика.

41 — Точка 23 от писмената защита.

42 — Точка 33 от писмената защита.

43 — Точка 28 от писмената дуплика и точки 33 и 34 от писмената защита.

44 — Точка 34 от писмената защита.

45 — Точка 27 от писмената дуплика.

63. Що се отнася до намаляването на химичната и биохимичната потребност от кислород, която Португалия изтъква, следва да се отбележи, че намаляване с 20 % отговаря на изискванията на Директивата за отпадъчните води по отношение на *първичното пречистване* на отпадъчните води. За разлика от него по отношение на *вторичното пречистване* като целева стойност в Директивата се посочва намаляване на химичната потребност от кислород с най-малко 75 %, а на биохимичната потребност от кислород — намаляване със 70—90 %. Тези стойности продължават да не са достигнати.

64. Освен това наистина от представените от Португалия данни следва, че качеството на водите за къпане в повечето плажни участъци на Matosinhos се класифицира като „отлично“. Същевременно качеството на водите в участъка „Azul-Conchina“, в който по представени от Комисията неоспорени данни в морето се заустват първично пречистените отпадъчни води, е оценено само като „достатъчно“, а качеството в участък „Matosinhos“, който е най-близо до градската зона на Matosinhos, само с „добро“. По този начин тези плажове наистина все още са използвани по смисъла на Директива 2006/7/ЕО относно качеството на водите за къпане⁴⁶, но липсата на отлично качество показва, че недостатъчното пречистване на отпадъчните води засяга качеството на водите. В непосредствения район на заустването засягането би следвало да е дори още по-силно.

65. Доколкото като обосновка за понижаването на качеството на водите за къпане в двата участъка Португалия посочва само извънредни обстоятелства с краткосрочен характер без връзка с работата на пречиствателната станция, това не изглежда много убедително, тъй като в посочените плажни участъци тези класификации съществуват без промяна още от 2012 г. Поради това следва да се изрази съгласие с Комисията, че очевидно е налице потенциал за подобрене. Осъществяването на вторично пречистване може да допринесе за това подобрене.

66. Ето защо следва да се приеме, че вследствие на липсата на изпълнение на решение Комисия/Португалия (ЕУ:С:2009:292) наистина няма да настъпят тежки вреди за околната среда, но природата и по-специално плажовете около Matosinhos ще продължат да бъдат засягани.

– Други утежняващи, съответно смекчаващи обстоятелства

67. Освен това като утежняващо обстоятелство следва да се оцени фактът, че съгласно представения от Португалия график пълното изпълнение на решение Комисия/Португалия (ЕУ:С:2009:292) може да се очаква едва през 2019 г. Следователно става дума за закъснение от почти 20 години, тъй като въпросното задължение за подлагане на градските отпадъчни води от агломерация Matosinhos на вторично пречистване е трябвало да бъде изпълнено най-късно до 31 декември 2000 г. Съгласно съдебната практика голямата продължителност на неспазването на правото на Съюза придава на нарушението допълнителна тежест⁴⁷, макар това обстоятелство вече да е отчетено при изчисляване на коефициента за продължителност.

68. От друга страна, трябва да се съобрази и напредъкът на Португалия при транспонирането на Директивата за отпадъчните води, признат и от Комисията⁴⁸.

46 — Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2006 година за управление качеството на водите за къпане и за отмяна на Директива 76/160/ЕИО (ОВ L 64, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 15, стр. 229).

47 — Вж. решение Комисия/Ирландия (С-374/11, ЕУ:С:2012:827, т. 38).

48 — Вж. решение Комисия/Гърция (С-167/14, ЕУ:С:2015:684, т. 58).

69. Така само още една-единствена агломерация следва да се приведе в съответствие с решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292). Това е значително по-малко от броя на първоначално обхванатите от това решение агломерации, а именно 22. Изразено в еквивалент жители, в сравнение с първоначалните 3 243 600 ЕЖ остават още 287 000 ЕЖ, които да се приведат в положение, съответстващо на Директивата. Това отговаря на степен на изпълнение повече от 90 %. Съответно Португалия значително е намалила другите негативни въздействия върху човешкото здраве и околната среда, свързани с нарушението, установено в решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292).

70. Следователно в светлината на изложените съображения би трябвало да се приложи коефициент за тежест 1,5.

iv) Междинно заключение

71. Въз основа на основната фиксирана сума от 670 EUR на ден, умножена с коефициент за тежест 1,5, коефициент за продължителност 3 и фактора „n“ от 3,35, се получава дневна периодична имуществена санкция в размер на 10 100,25 EUR. Подходящо е тази сума да се закръгли на 10 000 EUR.

v) По възможността за постепенно намаляване на периодичната имуществена санкция

72. Комисията предлага при определянето на периодичната имуществена санкция да се съобрази бъдещият напредък на Португалия при изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) като периодичната имуществена санкция се намалява в зависимост от броя ЕЖ, които са приведени в съответстващо на Директивата положение.

73. Португалия също настоява за намаляваща периодична имуществена санкция. Тя обаче се позовава на обстоятелството, че в случая на агломерация Matosinhos твърдяното нарушение се ограничава до осигуряване на вторично пречистване на градските отпадъчни води. Поради това напредъкът на съответните строителни работи следвало да бъде определящ за постепенното намаляване на периодичната имуществена санкция⁴⁹. Португалия счита, че в настоящия случай предлаганият от Комисията подход не е нито реализуем, нито възможен, тъй като градските отпадъчни води можело да се подложат на вторично пречистване едва след приключването на строителните работи. Последователно намаляване на засегнатите ЕЖ обаче не било възможно⁵⁰.

74. Съгласно практиката на Съда, за да се гарантира пълното изпълнение на решение на Съда, периодичната имуществена санкция трябва принципно да се изисква в пълен размер до момента, в който държавата членка вземе всички необходими мерки за преустановяване на установеното неизпълнение на задължения. В някои специални случаи все пак може да се предвиди санкция, която отчита постигнатия евентуален напредък от държавата членка при изпълнението на задълженията ѝ⁵¹. Това разрешение съответства на принципа на пропорционалността, тъй като ако периодичната имуществена санкция продължи да се изисква в нейната цялост, без да се отчита постигнатият евентуален напредък при изпълнението на първото решение, тя вече би била несъобразена и непропорционална на установеното неизпълнение на задължения⁵².

49 — Точка 47 от писмената защита.

50 — Точка 41 и сл. от писмената дуплика.

51 — Решения Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 60), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 106) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 62). Вж. в този смисъл и решения Комисия/Испания (C-278/01, EU:C:2003:635, т. 43—51), Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 47—55) и Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 73 и сл.).

52 — Решения Комисия/Испания (C-278/01, EU:C:2003:635, т. 48 и сл.) и Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 49).

75. В този смисъл Съдът вече многократно е налагал намаляваща периодична имуществена санкция. Случаите се отнасят, от една страна, до качеството на голям брой басейни с води за къпане⁵³, до искането за връщане на голям брой държавни помощи, предоставени съгласно националната правна уредба относно държавните помощи⁵⁴, или до спирането или санирането на незаконни депа за отпадъци⁵⁵. От друга страна, Съдът е приложил този подход в два случая, които по структура съответстват на настоящия, тъй като също се отнасят до първично, съответно вторично пречистване на градски отпадъчни води⁵⁶.

76. Противно на доводите на Португалия обаче, не може да се приложи методика, при които постепенното намаляване на периодичната имуществена санкция да се ориентира спрямо напредъка при строителството на инсталацията за вторично пречистване за Matosinhos. Именно едва когато е гарантирано, че действително нов брой ЕЖ са били поставени в съответстващо на Директивата положение, може да се говори за по-нататъшно изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) и за спазване на изискванията на член 4 от Директивата за отпадъчните води. Само напредъкът на строителните работи, макар и да са отишли далеч, все още не води до намаляване на замърсяването на околната среда; подобно намаляване може да се очаква едва след въвеждането в експлоатация на инсталацията за вторично пречистване. Следователно, както Съдът вече е постановявал по отношение на Белгия и Гърция, за намаляването на периодичната имуществена санкция определящо може да бъде само намаляването на броя ЕЖ, чието положение не е в съответствие с Директивата⁵⁷. По отношение на Люксембург, където още две инсталации са в строеж, Съдът дори е отказал каквото и да е намаляване на периодичната имуществена санкция, преди двете инсталации да са готови⁵⁸. Да се разреши на Португалия намаляване на периодичната имуществена санкция само заради напредъка на строителните работи, би довело до преимущественото ѝ третиране в сравнение с тези други държави членки.

77. Тъй като самата Португалия поддържа, че не било възможно постепенно повишаване на броя ЕЖ, които се намират в съответстващо на Директивата положение, и оттам намаляване на замърсяването на околната среда в случая на агломерация Matosinhos, следва да се наложи периодична имуществена санкция с непроменлив размер.

г) Междинно заключение

78. Ето защо Португалската република следва да се осъди да заплаща на Европейската комисия по сметка „Собствени средства на Европейския съюз“ периодична имуществена санкция в размер на 10 000 EUR на ден до пълното изпълнение на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292).

53 — Решение Комисия/Испания (C-278/01, EU:C:2003:635).

54 — Решение Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740).

55 — Решения Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405) и Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407).

56 — Решения Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684).

57 — Решения Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 73) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 66).

58 — Решение Комисия/Люксембург (C-576/11, EU:C:2013:773).

2. По еднократно платимата сума

79. Според практиката на Съда в допълнение към периодичната имуществена санкция може да бъде наложено и плащането на еднократно платима сума⁵⁹. Това трябва във всеки конкретен случай да бъде функция от всички релевантни елементи, свързани както с характеристиките на установеното неизпълнение на задължения, така и с действията на самата държава членка, срещу която е образувано производството по член 260 ДФЕС. В това отношение посочената разпоредба предоставя на Съда широко право на преценка, за да реши дали да бъде наложена такава санкция⁶⁰.

80. Комисията предлага за изчисляване на еднократно платимата сума да се използва методика, според която основната фиксирана сума от 220 EUR на ден се умножава по коефициента за тежестта на нарушението и фактора „n“, чиито стойности съответстват на стойностите, предложени за изчисляване на периодичната имуществена санкция, както и по броя на дните, изминали от датата на постановяване на първото решение.

81. При актуализиране на тези данни в съответствие с моето предложение за налагане на Португалия на периодична имуществена санкция, изчислена, като основната фиксирана сума от 220 EUR на ден се умножи по фактора „n“ в размер на 3,35 и по коефициента за тежест от 1,5⁶¹, ще се получи основна фиксирана сума от 1 105,50 EUR. Отнесено към дата на обявяването на това заключение, а именно 2 485 дни след обявяването на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292), се получава еднократно платима сума в размер на 2 846 662,50 EUR. В случай че решението бъде обявено например три месеца след заключението, може да се стигне до определяне на еднократно платима сума в размер на 2 838 924 EUR.

82. Следва обаче да се разясни по-подробно адекватността на тази сума.

83. На първо място, като утежняващо следва да се отчете обстоятелството, че наистина в агломерация Vila Real de Santo António междувременно е създадено положение, съответстващо на Директивата, обаче и по отношение на тази агломерация следва да се установи неизпълнение на задължения в рамките на това производство⁶².

84. В допълнение, съгласно съдебната практика за определянето на еднократно платимата сума следва да се съобразят „действията“ на засегнатата държава членка⁶³.

85. Във връзка с това следва да се има предвид, че Комисията упреква Португалия, че е нарушила представените от самата нея графици, и то сериозно⁶⁴.

86. От своя страна Португалия изтъква като положителен факт постоянното сътрудничество, което съществувало между нейните власти и Комисията, както и подробната информация, която нейните служби били предоставили на Комисията.

59 — Решения Комисия/Гърция (C-369/07, EU:C:2009:428, т. 143), Комисия/Испания (C-610/10, EU:C:2012:781, т. 140), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 71), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 113) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 72).

60 — Решения Комисия/Белгия (C-533/11, EU:C:2013:659, т. 50 и сл.), Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 73), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 114) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 73).

61 — Точка 70 от настоящото заключение.

62 — Вж. точки 17 и 19 от настоящото заключение.

63 — Вж. доказателствата в бележка под линия 60.

64 — Точка 45 от исковата молба.

87. При определяне на еднократно платимата сума трябва да се вземат предвид слабостите при сътрудничеството с Комисията⁶⁵. Както се вижда от преписката по делото, веднага след обявяването на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) се е състоял оживен обмен между Комисията и португалските органи. Комисията също не критикува самото поведение на Португалия във връзка с предоставянето на отговори. Правилен е обаче упрекът на Комисията, че многократно Португалия не е спазвала собствените си графици. Така пускането в експлоатация на пречиствателната станция за отпадъчни води на Matosinhos е било обявено последователно за декември 2011 г.⁶⁶, април 2013 г.⁶⁷, декември 2013 г.⁶⁸ и накрая за 2017 г.⁶⁹. Съгласно последния представен от Португалия план сега инсталацията трябва да влезе в експлоатация през втората половина на 2019 г.⁷⁰. По подобен начин е обявено, че агломерация Vila Real de Santo António щяла да бъде в съответстващо на Директивата състояние преди края на 2010 г. В действителност това се отлага до 2015 г.

88. Освен това Комисията се позовава на големия брой производства за неизпълнение на задълженията, заведени срещу Португалия, които са довели и до решения на Съда в областта на пречистването на градските отпадъчни води. Това обстоятелство показвало повтарящо се противозаконно поведение, и то в сектор, в който въздействието върху здравето и околната среда били от особено значение⁷¹.

89. Съгласно практиката на Съда повторение на нарушения от държава членка в специфичен сектор може да представлява показател, че за ефективната превенция на бъдещо повторение на аналогични нарушения на правото на Съюза може да е необходимо приемането на възпиращи мерки като налагането на еднократно платима сума⁷². Действително освен с решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292) Португалия вече е осъждана други четири пъти, защото не е изпълнила задълженията си съгласно Директивата за отпадъчните води⁷³.

90. Като имам предвид изложеното по-горе, предлагам на Португалската република да се наложи санкция в размер на три милиона евро еднократно платима сума.

V – Разноски

91. Съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

92. Комисията е направила искане за осъждането на Португалия и следва да се приеме, че е налице неизпълнение на задълженията. Съгласно съдебната практика това обстоятелство е достатъчно, за да бъде осъдена Португалия да заплати съдебните разноски⁷⁴, макар да не са приети напълно доводите на Комисията в подкрепа на искането за налагане на по-голяма периодична имуществена санкция и по-голяма еднократно платима сума.

65 — Решение Комисия/Гърция (C-407/09, EU:C:2011:196, т. 33).

66 — Писмо от 16 февруари 2010 г., приложение А 4 към исковата молба.

67 — Писмо от 6 октомври 2010 г., приложение А 5 към исковата молба.

68 — Писмо от 12 декември 2011 г., приложение А 7 към исковата молба.

69 — Писмо от 23 април 2014 г., приложение А 11 към исковата молба.

70 — Точка 32 и приложение D 2 към писмената реплика.

71 — Точка 50 от исковата молба.

72 — Решения Комисия/Франция (C-121/07, EU:C:2008:695, т. 69), Комисия/Италия (C-496/09, EU:C:2011:740, т. 90), Комисия/Испания (C-184/11, EU:C:2014:316, т. 78) и Комисия/Ирландия (C-279/11, EU:C:2012:834, т. 70).

73 — Решения Комисия/Португалия (C-233/07, EU:C:2008:271), Комисия/Португалия (C-526/09, EU:C:2010:734) и Комисия/Португалия (C-220/10, EU:C:2011:558) и Комисия/Португалия (C-398/14, EU:C:2016:61).

74 — Решения Комисия/Гърция (C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 81), Комисия/Италия (C-196/13, EU:C:2014:2407, т. 122), Комисия/Швеция (C-243/13, EU:C:2014:2413, т. 68) и Комисия/Гърция (C-167/14, EU:C:2015:684, т. 81).

VI – Заключение

93. По изложените съображения предлагам на Съда да постанови следното решение:

1) Като не е предприела всички мерки, необходими за изпълнението на решение Комисия/Португалия (C-530/07, EU:C:2009:292) до изтичането на поставения от Европейската комисия срок — 21 април 2015 г., Португалската република не е изпълнила задълженията си по член 260, параграф 1 ДФЕС.

2) Осъжда Португалската република да заплаща на Европейската комисия по сметка „Собствени ресурси на Европейския съюз“ периодична имуществена санкция в размер на 10 000 EUR на ден до изпълнението на решение Комисия/Португалия (EU:C:2009:292).

3) Осъжда Португалската република да заплати на Европейската комисия по сметка „Собствени ресурси на Европейския съюз“ еднократно сумата от три милиона евро.

4) Осъжда Португалската република да заплати съдебните разноски.